OPEN MONUMENTENDAG

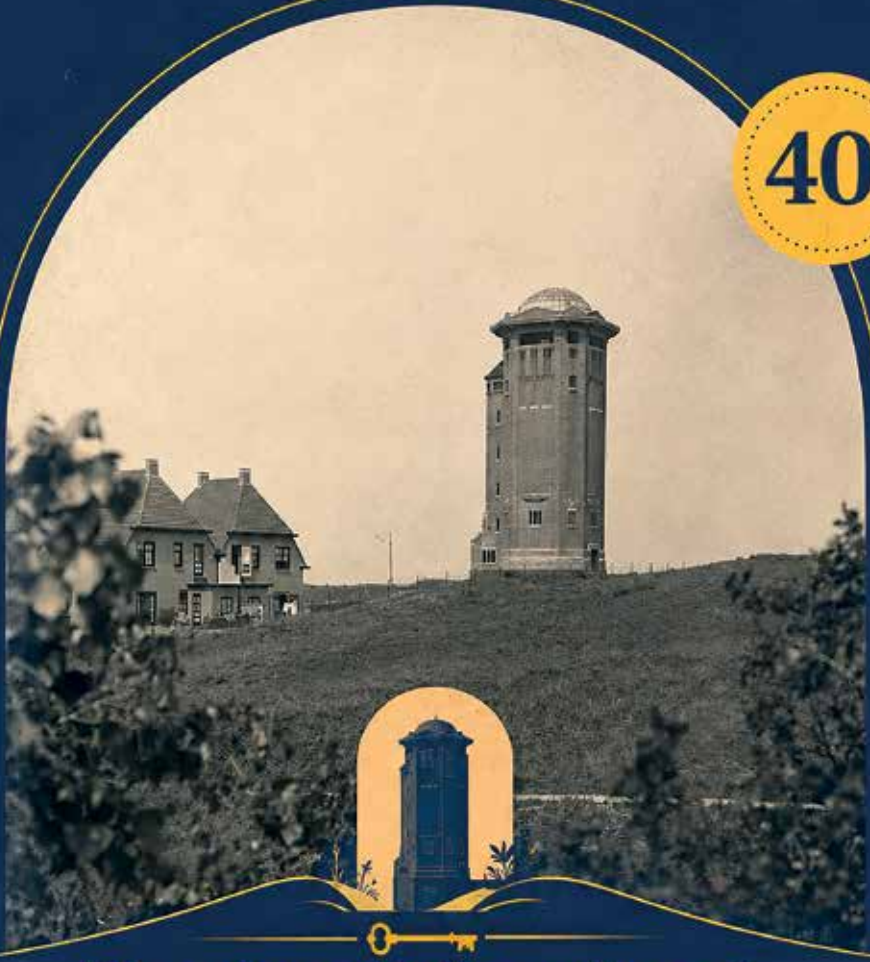

40e

Veerkrachtig erfgoed

In tijden van onzekerheid

ZATERDAG 12 september 2026

OPEN MONUMENTEN DAG

VRIENDEN LOTERIJ
elke dag plezier

gemeente Noordwijk

Open Monumentendag Noordwijk 2026
Thema 'Veerkrachtig Erfgoed' in onzekere tijden.

Voorwoord

Op zaterdag 12 september 2026 is het in heel Nederland weer Open Monumentendag. Het landelijk Comité Open Monumentendag kondigt bij het begin van een nieuw jaar steeds een landelijk thema aan, vergezeld door een inspiratiedocument om de fantasie van de plaatselijke comités aan te wakkeren. Het thema voor dit jaar luidt 'Veerkrachtig Erfgoed' in onzekere tijden. Dit jaar wordt Open Monumentendag in Nederland voor de 40ste keer georganiseerd.

Ieder jaar probeert het Comité Noordwijk, naast de reeks bekende monumenten, iets extra's te presenteren op de Monumentendag. Dit jaar wordt de aandacht breeduit gericht op de Watertoren. Door de slechte staat van onderhoud was dit monument al vele jaren niet meer te bezoeken op Open Monumentendag. Vorig jaar heeft de gemeente Noordwijk de Watertoren overgedragen aan een particuliere koper, de architect Bart Akkerhuis. Het Comité hoopt dat er een begin gemaakt kan worden met een nieuwe toekomst van dit unieke erfgoed, ooit in een lofdicht door Abert Verweij beschreven:

''Mijn ramen zien naar binnendorp en zee, 't Land in naar Leiden, en de duinrand langs,
Akkers en weiden over, tot aan Haarlem's Sint-Baaf bij heldre dagen op de kim.

Zijn buizen Strekken het land in, uur aan uur, de wellen Van 't Langeveld bij Lis geven hem water,
Omhooggemalen stijgt het in zijn romp En zinkt door aldoor fijnere kanalen Naar alle huizen."

Tijdens de officiële opening geeft Bart Akkerhuis een presentatie over zijn ideeën voor een nieuwe toekomst van dit unieke erfgoed. Speciaal voor de officiële opening is een locatie dichtbij de Watertoren gekozen, namelijk de duinzaal van de Maria ter Zeekerk. Na de opening neemt Bart de gasten mee, de trap op naast de kerk, naar de toren op het duin. . Voor een openstelling is het nu nog te vroeg, maar staand bij de watertoren kan er meegedacht worden over de 'Veerkracht' van dit bijzondere Erfgoed.

Graag attenderen we de bezoekers van Open Monumentendag ook op de bijzondere lezing door de Noordwijker Rens Tienstra over de eerste oudheidkundige Aernout van Buchel die in de 17e eeuw door de Lage Landen trok om zoveel mogelijk monumenten op te tekenen. Ook in Noordwijk, in mei 1619, een scharnierpunt in de geschiedenis van de Republiek en Van Buchels eigen leven. Rens Tienstra ging Van Buchels spoor achterna. In zijn nieuwste boek 'Halverwege de Opstand' schetst hij de spanningsvolle zeventiende eeuw, bezien vanuit een verrassend Noordwijks perspectief.

Namens het Comité Open Monumentendag Noordwijk wens ik u een interessante
en vooral plezierige dag toe.

Adriaan Timmers, voorzitter Comité Open Monumentendag Noordwijk

gemeente Noordwijk

van Egmond, architecten

Stichting Baalbergen Fonds

Opening Open Monumentendag Noordwijk
Maria ter Zeekerk, Nieuwe Zeeweg 73a, Noordwijk aan Zee

De officiële opening van Open Monumentendag 2026 vindt plaats op zaterdag 12 september om 10.00 uur in de Duinzaal van de Maria ter Zeekerk (Noordwijk aan Zee).

U bent vanaf 09.30 uur welkom voor het volgende programma:

- Ontvangst met koffie.
- Welkom door Adriaan Timmers, voorzitter van het Comité Noordwijk.
- Voordracht van Bart Akkerhuis (architect) en aanbieding van het programmaboekje aan de burgemeester van Noordwijk.

Verder staat er op het programma:

- Hele dag Pompoenmarkt bij museum Veldzicht tot 16.00 uur.
- Hele dag boeiende tentoonstellingen op diverse locaties:
  - ''Doopjurken door de tijd'' te zien in museum Noordwijk.
  - ''Hans Berkhout een veelzijdig kunstenaar'' te zien in museum Noordwijk.
  - ''Kracht in Kunst'' te zien bij de Maria ter Zeekerk.
- 10.00 uur - St. Joris Doelen: Rondleiding (aanmelding vooraf).

- 12.30 uur - Vaartocht met monumentale schuit 'De Waterrups'.
  vertrek vanaf de Schiestraat, naar de Hogewegse Poldermolen.
  Vaart alleen bij voldoende aanmeldingen (aanmelding vooraf).

Divers tijdstippen:

- Workshop metaal detecteren voor de jeugd bij museum Veldzicht.
- Rondleidingen door de gidsen van de Oude Dorpskern startend bij de Oude Jeroenskerk en het Sint Joris Gilde.

Allemaal gratis, maar wel vooraf aanmelden!

Voor een aantal monumenten is vooraf aanmelden per mail vóór 8 september nodig.

- Rondleiding Sint Jorisdoelen: secretariaatsintjoris@hotmail.com
- Workshop 'metaal detecteren' bij Veldzicht: www.youngexplorers.nl/contact/
- Vaartocht De Waterrups naar de molen: info@strandrupsnoordwijk.nl

Monumenten en activiteiten: openingstijden van 10.30 uur - 16.30 uur. tenzij anders vermeld!

De watertoren

Vuurtoren

MONUMENTEN EN ACTIVITEITEN NOORDWIJK AAN ZEE

01 De Watertoren I Van Hardenbroekweg 18

De markante watertoren van Noordwijk werd in 1917 ontworpen door de Amsterdamse architect F.A. Warners. Hij gaf het gebouw een karakteristieke vormgeving in art-decostijl. De technische installatie werd ontworpen door ingenieur R.P. van Royen. Uit de oorspronkelijke ontwerptekeningen blijkt dat Warners de toren aanvankelijk rijker en uitbundiger wilde decoreren dan uiteindelijk is uitgevoerd.

Volgens een koperen gevelplaat in het gebouw werd de watertoren in 1920 in gebruik genomen. De toren diende niet alleen voor de opslag en distributie van drinkwater, maar was tevens bedoeld als uitkijktoren. Om bezoekers naar boven te kunnen laten klimmen, werd een afzonderlijk trappenhuis tegen de toren aangebouwd. Door het gebouw op een hoog duin te plaatsen, kon bovendien op de bouwhoogte en daarmee op de bouwkosten worden bespaard. De watertoren zelf is 23 meter hoog en staat op een voetstuk dat zich 17,65 meter boven NAP bevindt. Het waterreservoir heeft een inhoud van 225 kubieke meter. De draagconstructie bestaat uit metselwerk. Oorspronkelijk waren de bakstenen buitenmuren zichtbaar, maar tijdens een restauratie in 1968 werden deze voorzien van een laag spuitbeton.

Ook het dak veranderde in de loop der tijd. De oorspronkelijke koperen bekleding van het koepeldak werd vervangen door bitumineuze dakbedekking. Sinds 1999 is de watertoren aangewezen als rijksmonument. Daarmee vormt hij niet alleen een herkenbaar onderdeel van de Noordwijkse skyline, maar ook een bijzonder monument van de plaatselijke watergeschiedenis en vroegtwintigste-eeuwse architectuur.

Let op: de watertoren is vanwege de staat van het gebouw op dit moment niet van binnenuit te bezichtigen. Tijdens de opening zal architect Bart Akkerhuis wel meer vertellen en de bezoekers ook meenemen naar de voet van de toren.

02 De Vuurtoren I Koningin Wilhelminaboulevard

De Vuurtoren dateert van 1922 en was oorspronkelijk opgetrokken uit donker gebrande baksteen. Omdat de stenen water doorlieten is zo'n 10 jaar later de witte pleisterlaag aan gebracht. De vuurtoren heeft zes verdiepingen en een trap met 114 treden. Het licht heeft een bereik van 18 zeemijlen (± 33,5 kilometer). In 2004 onderging de toren een restauratie waarbij hij opnieuw wit werd geschilderd en de ramen, ruiten van het lichthuis en de koepel werden gekit. In 2017 werd de toren opnieuw gerestaureerd. Toen werden alle overbodige antennes verwijderd. Dick van Dee was de laatste Noordwijkse vuurtorenwachter (1954-1986). Hierna was de toren onbemand. De KNRM heeft de Vuurtoren tot 2018 gebruikt tijdens calamiteiten.

Toegang is gratis zolang de voorraad strekt. Er zijn ongeveer 150 plaatsen beschikbaar. De kaarten zijn vanaf 10:00 uur op te halen waarna bezoek mogelijk is tussen 11:00 en 16:00 uur.

03 KNRM Kurt Carlsen Reddingsboot. | Standplaats bij de Vuurtoren

De Kurt Carlsen is het volledig gerestaureerde motorreddingsvaartuig van Noordwijk aan Zee. Van 1953 tot 1990 was de Kurt Carlsen in de vaart als reddingsboot van Noordwijk. Daarna werd zij uit de vaart genomen en opgevolgd door het type Valentijn van de KNRM. Na jaren herstel- en onderhoudswerk door vrijwilligers van de Stichting Kurt Carlsen is de Kurt

Museum Engelandvaarders

Algemene Begraafplaats

Carlsen in 2013 weer varend gemaakt. Met haar tractor, bootwagen en kar is zij een mooi stuk cultureel erfgoed. In de periode van mei tot en met september wordt er met grote regelmaat gevaren met donateurs en is de Kurt Carlsen voor publiek te aanschouwen. De boot wordt dan door een tractor het strand op gereden, in zee geduwd en d.m.v. touwen gelanceerd.
Tijdens Open Monumentendag staat de Kurt Carlsen bij mooi weer opgesteld bij de Noordwijkse Vuurtoren.

04 Museum Engelandvaarders | Bosweg 15, Noordwijk

Museum Engelandvaarders is de plek waar je de bijzondere verhalen kunt ontdekken en beleven van de Engelandvaarders: mannen en vrouwen die tijdens de Tweede Wereldoorlog uit bezet Nederland ontsnapten om zich in Engeland aan te sluiten bij de geallieerde strijdkrachten en te vechten tegen nazi-Duitsland en Japan.
Honderden vertrokken in nauwelijks zeewaardige bootjes, anderen maakten barre tochten over land, via België, Frankrijk, Spanje, Portugal en zelfs Rusland. Ruim 2000 Nederlanders slaagden erin Engeland te bereiken. Velen haalden de oversteek niet: ze verdronken op zee, werden gearresteerd, gevangen gezet of doodgeschoten.
Het museum is gevestigd in een munitiebunker uit de Tweede Wereldoorlog. De collectie en audiovisuele presentaties brengen je terug in de tijd van de Engelandvaarders. Hun persoonlijke verhalen maken je deelgenoot van hun ervaringen en nemen je mee op hun vluchtroutes.
Gratis toegang, geen reservering nodig. Meer info op: www.museumengelandvaarders.nl

05 Algemene Begraafplaats I Oude Zeeweg 32a

De eenvoudige, vroeg negentiende-eeuwse aanleg (1829) van de Noordwijkse begraafplaats, in combinatie met de specifieke terrassen uit 1931, is cultuur- en (tuin)architectuurhistorisch van waarde vanwege de zeldzaamheid en de mate van gaafheid. Op de begraafplaats liggen 135 doden uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog begraven, afkomstig uit verschillende landen van het Gemenebest. Er zijn 81 graven uit de Eerste Wereldoorlog; daaronder zijn 54 Britse zeelieden waarvan de identiteit onbekend is (24 van hen hebben een individueel graf, de overigen liggen in graven met vijf tot tien doden). Er zijn 52 graven uit de Tweede Wereldoorlog; van 19 is de identiteit onbekend. Er liggen ook twee Poolse vliegeniers, waarvan er een als 'onbekend' geregistreerd staat. Op de begraafplaats staat een herdenkingskruis (Cross of Sacrifice) naar ontwerp van Sir Reginald Blomfield, uitgevoerd in natuursteen, waar een bronzen zwaard op is aangebracht. Ook liggen er diverse bekende Nederlanders en Noordwijkers begraven, zoals leden van de familie van Limburg Stirum, Freddy Heineken, Albert Verwey, Daniel Noteboom en Maria Dermout.
Bezoek aan de begraafplaats is vrij.

06 Museum Noordwijk | Jan Kroonsplein 4

In het Museum Noordwijk brengt het Genootschap Oud Noordwijk tentoonstellingen die een mooie inkijk geven in de ontwikkeling van Noordwijk aan Zee als vissersdorp. Naast stijlkamers, klederdrachten en andere bijzondere voorwerpen zijn in het museum een toe nemend aantal schilderijen bijeengebracht die een mooi beeld geven van de ontwikkeling van het voormalige vissersdorp dat in de loop der jaren uitgroeide tot een mondaine badplaats. In de twee stijlkamers is te zien hoe er in het begin van de 20e eeuw aan zee geleefd werd. Er is in het museum prachtige en unieke keramiek en aardewerk te zien van de vermaarde porselein

Museum Noordwijk

Hans Berkhout

Doopjurken door de tijd

Lombok

Maria ter Zeekerk

fabriek 'De Kroon'. De schilderijencollectie, met werken van Noordwijkse en buitenlandse schilders die in Noordwijk geschilderd hebben is op zich ook al een bezoek waard. Verder zijn er talloze beelden van Noordwijkse kunstenaars en er is een uitgebreide collectie kleding, sieraden en accessoires te bewonderen. Ook beschikt het museum over zo'n 30.000 gedigitaliseerde foto's van het vroegere Noordwijk.
Het museum kan tijdens Open Monumentendag gratis bezocht worden.
Bij het museum is de hoofdexpositie "Hans Berkhout een veelzijdig kunstenaar" voor alle bezoekers te zien. Hans Berkhout (1963) studeerde na een grafische opleiding aan de Rietveld Academie. In deze overzichtstentoonstelling zijn schilderijen, sculpturen van hout en kunststof, werken in textiel en door hem samengestelde boeken te zien — allen met de transparantie die Berkhout typeert. Eveneens is bij Museum Noordwijk een bijzondere en ontroerende tentoonstelling te zien: "Doopjurken door de tijd". Deze expositie neemt bezoekers mee op een reis door de geschiedenis van de doop én de ontwikkeling van doopkleding — van eenvoudige rituelen tot rijk versierde familiestukken vol betekenis. De tentoonstelling toont een unieke collectie doopjurken uit de periode 1880 tot 1960, waarin zowel katholieke als protestantse tradities samenkomen.

07 Lombok | Schoolstraat

Dit jaar zijn er op het Lombok geen speciale activiteiten, maar u kunt de dam gerust even op lopen. Het Lombok is één van Noordwijks laatste 'dammen' met visserswoninkjes. Het voorhuis (thans: Antiquariaat Moby Dick) werd rond 1880 gebouwd met daar achter een haringrokerij. Later zijn daar huisjes van gemaakt, waarvan er nog twee overgebleven zijn. Meestal is er een daarvan te bezichtigen, maar dat is deze keer niet mogelijk. De woningen aan de andere zijde van de dam dateren uit omstreeks 1900.
Loop gerust even de dam op!

08 Maria ter Zeekerk | Nieuwe Zeeweg 75

De Maria ter Zee, ook wel genoemd Maria Sterre der Zee, is een driebeukige kerk, gebouwd in 1950-'51 als toeristenkerk naar een ontwerp van J.A. van der Laan. In zijn ontwerp volgde van der Laan de stijl van op vroegchristelijke kerkbouw gebaseerde traditionalistische vormen van de Bossche school. Opvallend zijn het omlopend fries met siermetselwerk in meander motief en de vierkante vensteropeningen met brede latei en deelzuiltje. In de loop der jaren hebben diverse verbouwingen plaatsgevonden. Naast de kerk bevinden zich vier hardstenen zuilen die zijn gemaakt rond 1840. Deze zuilen zijn afkomstig van de kapel Maria Sterre der Zee en Deur des Hemels, gebouwd in het begin van de 14e eeuw in Langevelderslag. Omdat er te Langevelderslag plaats moest worden gemaakt zijn de zuilen in 2005 verplaatst naar deze kerk.
Tijdens Open Monumentendag is er ook een speciale activiteit in de Maria ter Zeekerk. Professionele kunstenaars en amateurs tonen hun creaties rond het thema 'Kracht', zowel binnen als buiten. In de DuinTuin, naast de Maria ter Zeekerk, is bovendien een bijzondere buitenwand te bewonderen met ruim 300 beschilderde panelen, gemaakt door onder anderen jongeren, senioren, revalidatiepatiënten, cursisten en kinderen van de taalklas.
Voor bezoekers van jong tot oud is er een leuke wedstrijd: tel hoeveel dieren er op de panelen in de buitentuin te zien zijn. Onder de goede inzendingen wordt een geheel verzorgde schilderworkshop verloot voor de winnaar en diens familie of vrienden. De workshop staat onder leiding van Kees Putman en Dora Devilee.

VRIENDEN LOTERIJ
WIN MEER, BELEEF MEER
OPEN MONUMENTEN DAG
NOORDWIJK
Met behulp van deze plattegrond kunt u uw eigen monumentendag indelen en de beste route bepalen om zoveel mogelijk items te kunnen bezoeken.
01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
Koningin Wilhelmina Boulevard
Parallel Boulevard
Wantveld
Duinweg
Duinwetering
Weteringkade
Nieuwe Zeeweg
Oude Zeeweg
Boekerslootlaan
Herenweg
Nieuwe Offerweg
Gooweg
Westeinde
Northgodreet
Politie Brandweer
Zwembad
Sportvelden
Offem
Zandvoort
Noordwijkerhout
Zandvoort
Langeveldenslag
Duindamseslag
ATB-Route
Landgoed Leeuwenhorst
N206 Den Haag
HALTE
HALTE
HALTE

Oude Jeroenstoren

MONUMENTEN EN ACTIVITEITEN NOORDWIJK-BINNEN

09 Oude Jeroenskerk | Voorstraat 44

De Oude Jeroenskerk is een gotische kruiskerk, genoemd naar de Ierse zendeling en mar telaar Jeroen, die volgens de overlevering door de Noormannen op 17 augustus 856 werd onthoofd, omdat hij zijn christelijke geloof niet wilde afvallen. De kerk staat vol met symbolische monumenten. In het interieur vinden we een hardstenen doopvont (15e eeuw) met vier gebeeldhouwde koppen en op het koor de omlopende banken met inscriptie uit 1636. Ook de preekstoel is uit het midden van de 17e eeuw. Het wandbord is van 1638 en de tekstborden op het koorhek uit 1650 met de Geloofsbelijdenis, de Tien Geboden en het Onze Vader. De Gravenbank gemaakt door Francis Maas in 1751 in Lodewijk XV stijl, heeft een op de luifel gesneden alliantiewapen (1904). Aan de zuidzijde staat het marmeren grafmonument van de beroemde Johannes Douza (1792), o.a. de eerste rector van de Leidsche Universiteit. In de vloer liggen verschillende gotische grafzerken (ca. 1479 en 1509). Het Knipscheerorgel van 1840 is in 2000 geheel gerestaureerd.

Om 11:30 uur verzorgt Rens Tienstra (dirigent, componist en musicoloog) een lezing over Nederlands eerste oudheidkundige Aernout van Buchel. In de 17e eeuw trok Van Buchel door de Lage Landen om zoveel mogelijk monumenten op te tekenen. Er was al veel vernield door de eerdere strijd tegen Spanje en nog meer monumenten werden met sloop bedreigd. Met zijn duizenden (aan)tekeningen maakte Van Buchel een fascinerende verslaglegging van de Republiek in roerige jaren. Ook in Noordwijk, in mei 1619, een scharnierpunt in de geschiedenis van de Republiek en Van Buchels eigen leven.

Noordwijker Tienstra ging Van Buchels spoor achterna. In zijn nieuwste boek 'Halverwege de Opstand' schetst hij de spanningsvolle zeventiende eeuw, bezien vanuit een verrassend Noordwijks perspectief.

Aansluitend om 12.30 uur wordt door gidsen van de Oude Dorpskern, in Noordwijkse klederdracht, een rondleiding aangeboden. De ervaren gidsen nemen je mee langs de rijke historie van Noordwijk-Binnen.(De wandeling leidt onder andere langs het Lindenplein, het Oude Raadhuis van Noordwijk en de oude burgemeesterswoning). Aansluitend geeft bouwhistoricus Michel van Dam een korte presentatie over zijn in november te verschijnen boek over de Oude Jeroenskerk.

10 Torenklimmen | Oude Jeroenstoren Voorstraat 44

Met de bouw van de toren van de Oude Jeroenskerk is in de dertiende eeuw begonnen. De toren is een mooi voorbeeld van de aarzelende overgang van de romaanse naar de gotische bouwstijl. Het beneden stuk is nog versierd met een fries van keperboogjes; daarboven begint schuchter een behandeling met spitsboog nissen. Sommige historici beweren dat ooit het hoofd van de heilige Jeroen in de toren is ingemetseld. Bij een recente opgraving in de toren zijn inderdaad een schedel en andere menselijke resten gevonden en nu te zien, maar of die van Jeroen zijn staat niet vast! U kunt de toren beklimmen om na 147 treden vanaf de trans rond de spits door een van de vier verrekijkers van een geweldig uitzicht over de wijde omgeving te genieten.

11 De Rode Schuur | Bronckhorststraat 41

Voor 1832 was er al een bollenschuur te vinden, die waarschijnlijk is ontstaan vanuit een aan het woonhuis aangebouwde bollenschuur. Daarbij was de schuur, boven een stenen borstwering, opgetrokken in hout. Dit oude woonhuis (de voorschuur), staat achter het tegenwoor-

De Rode Schuur

RK Sint Jeroenskerk

St. Joris Doelen

dige woonhuis. De bollenschuur (A) die aan de voorschuur gebouwd is, is voor de grafische werkplaats/De Blauwe Schuur. In 1927 is er een verzoekschrift ingediend voor een vergunning tot het bouwen van een op zichzelf staande bloembollenschuur (B). Dit is het gebouw linksachter op het erf, De Rode Schuur. De Noordwijkse bollencultuur leefde die tijd namelijk flink op (vlak voor de crisis van de jaren 30). Het huidige woonhuis uit 1929 is geen monument, ondanks het plaatje dat op de muur hangt (dat verwijst naar de bollenschuren). Meer geschiedenis: derodeschuur.com/geschiedenis
De Rode Schuur is nu het hart van Noordwijk, dat klopt voor het maken van kunst en uitoefenen van oude ambachten, voor het doorgeven van kennis van oud naar jong en andersom! Het erf en de monumentale bollenschuren (begane grond) zijn te bezichtigen vanaf 11:00 tot 16:00 uur (ingang via turquoise hek) en in de grafische werkplaats kun je oude drukpersen bekijken (waaronder een gerestaureerde Albion Pers).

12 R.K. Sint Jeroenskerk | van Limburg Stirumstraat 24
Na de Franse tijd (1795-1813) mochten in Nederland weer katholieke kerken worden gebouwd. Bouwplannen hiervoor stonden in de eerste helft van de 19e eeuw onder toezicht van ingenieurs van Waterstaat. Ook in Noordwijk werd een zogenaamde waterstaatskerk (zonder toren) gebouwd, ontworpen door architect C. Dobbe, die destijds fl. 30.000 kostte. In 1892 werd Noordwijk door Paus Leo XIII opnieuw tot bedevaartsplaats verheven, waardoor er behoefte ontstond aan een grotere kerk. Architect Nicolaas Molenaar sr, tevens ontwerper van het Noordwijkse Raadhuis, ontwierp de huidige driebeukige hallenkerk in neogotische stijl, met aan de voorzijde op de linkerhoek de toren met naaldspits. Op 17 augustus 1894 (Sint Jeroensdag) werd de eerste steen gelegd. In de eerste jaren werden het priesterkoor, het transept en de sacristie gebouwd. Pas in 1926 was de kerk geheel afgebouwd. Aan de voorgevel werd een beeld van Sint Jeroen geplaatst, vervaardigd in het atelier van Cuypers te Roermond. Tegen de achterwand werden gebrandschilderde ramen geplaatst. De kruiswegstaties zijn van de hand van Jan Dunselman. Na 1945 maakte Cor van Geleuken schilderingen (o.a. Het Laatste Oordeel) op de wand onder het koor achterin de kerk. In de loop van de jaren '70 werden tal van wijzigingen in het interieur aangebracht. Zo verdwenen de preekstoel en communiebanken om plaats te maken voor een nieuw liturgisch centrum met een nieuw altaar. Daarop volgde een ingrijpende restauratie van de toren, die in 2003 gereed kwam. In 2012 heeft een grootscheepse renovatie van het interieur van de kerk plaatsgevonden. In de kerk staan sinds 2013 twee Maarschalkerweerdorgels. De kerk is een Rijksmonument.

13 St. Joris Doelen | Offemweg 17 - Unieke rondleiding om 10.00 uur
De Broederschap of het Gilde van Sint Joris is één van de oudste verenigingen van Nederland en kent een ononderbroken bestaan sinds het tweede deel van de 14e eeuw, dat wil zeggen vanaf de periode 1370/1380. Het is een voetbooggilde en is georganiseerd als een stadsgilde, toen Noordwijk voor enige tijd stadsrechten waren toegekend. De Broederschap of Gilde van St. Joris is het enige schuttersgilde dat nog beschikt over een eigen originele schuttershof, gildehuis en aanpalende bebouwing. Het gehele terrein is Rijksmonument.
Speciaal voor Open Monumentendag geeft het gilde om 10:00 uur een rondleiding. Benadrukt dient te worden dat de rondleiding de unieke kans biedt om het Gildegebouw van binnen te bezoeken. Voor een rondleiding is vanwege de beperkte capaciteit tijdig aanmelden via de mail nodig: secretariaatsintjoris@hotmail.com

Villa Mignon

Koetshuis Calorama

Bibliotheek Noordwijk

R.K. Begraafplaats

14 Speciale Jonkvrouw wandeling door Noordwijk Binnen | Offemweg 17
Door de gidsen van de Oude Dorpskern wordt op Open Monumentendag een speciale themawandeling gegeven om 11.00 uur, aansluitend aan de rondleiding bij het Sint Joris Gilde.. De ervaren gidsen nemen je mee langs de rijke historie van Noordwijk-Binnen. De wandeling leidt onder andere langs het Lindenplein, het Oude Raadhuis van Noordwijk en de oude burgemeesterswoning.

15 Villa Mignon | Gooweg 5
Helaas niet open voor bezoek, maar wel van buiten te bewonderen! Bloembollenteler Siem van Konijnenburg liet deze villa in 1905 bouwen. Vanaf eind jaren 30 was de afdeling Gemeentewerken er gevestigd. Sedert 1986 is het pand eigendom van Van Egmond Totaalarchitectuur en is de naam 'Mignon' weer in ere hersteld. Bij de gevelrenovatie bleek achter het bord met de naam 'Oosteinde' de oorspronkelijke naam Mignon nog gewoon in de gevel gebeiteld te zijn. Het torentje heeft de vorm van een bloembol en dat is, gezien het feit dat Van Konijnenburg een bloembollenteler was, niet zo gek! Een mooie verwijzing naar zijn passie en beroep.

16 Landgoed Calorama | Gooweg 33 (toegang via hek naast de RK begraafplaats)
Landgoed Calorama is een van de parels uit de landgoederenzone van de Bollenstreek. Het 5 hectare grote landgoed met hoofdgebouw, Huis Calorama, de op en naast het terrein gelegen historische tuin en park met daarin de oudste rozentuin van Nederland, de toegangshekken met keermuren, het woonhuis annex kruidendrogerij, de theekoepel, de moestuinmuur en het koetshuis hebben alle de status van rijksmonument.
Er zijn rondwandelingen door gidsen en er zullen korte lezingen gehouden worden door restauratie architect en bouwhistoricus David van Pijkeren. Het Kleynkoor Academy heeft vanaf 11:00 uur open repetitie. Tot slot is het Calorama terras is weer open voor koffie / thee en zijn beroemde appeltaart.

17 R.K. Begraafplaats | Gooweg 35
Op het kerkhof zijn een aantal monumentale graven te bezichtigen. U vindt er graven van o.a. de destijds wereldberoemde Noordwijkse operazanger Jac. Urlus en de Italiaanse onderwijs pedagoog Maria Montessori, als ook de (graf)monumenten voor de priesters van de parochie, ongedoopte kinderen en ter herinnering aan de Zusters uit het Barbaraklooster (1438-1573) en de Zusters Franciscanessen (1922/1935). In een kring rondom het Priestergraf staan 12 rode/bruine beuken voorstellende de 12 Apostelen.

18 Minecraft Challenge voor kinderen! | Bibliotheek Noordwijk – Akkerwinde 1a
Ter gelegenheid van Open Monumentendag organiseren de Bibliotheek Bollenstreek en de Comité Open Monumentendag een creatieve en leerzame Minecraft Challenge voor kinderen! Deze ochtend staat in het teken van het ontdekken en waarderen van monumenten en erfgoed in onze gemeente.
De challenge is van 10:00 tot 12:30 uur.

Bij minder dan 8 aanmeldingen behoudt de organisatie zich het recht voor de workshop te annuleren. In dat geval worden deelnemers tijdig via e-mail geïnformeerd.
Geschikt voor kinderen van 9-14 jaar.
Aanmelden kan via noordwijk@bibliotheekbollenstreek.nl

Hogewegse poldermolen

Streekmuseum Veldzicht

19 Naar de Hogewegse poldermolen met de Waterrups | van Berckelweg (tussen Noordwijk en Voorhout) 12:30 uur

Vaartocht met De Waterrups vertrek vanaf de Schiestraat, naar de molen. De Waterrups is sinds kort in eigendom van de stichting Outdoor4Disabled en bezorgt jaarlijks duizenden ouderen, mensen met een beperking, hun families en verzorgers een onvergetelijke dag. Vaart vanaf 12:30 uur. Bij voldoende belangstelling wordt er om 14:30 uur nogmaals gevaren. Een molen in het polderlandschap is bij uitstek het symbool van de strijd tegen het water in vroeger jaren. Tegenwoordig is het vooral een landschapsornament. Deze wipmolen met scheprad dateert uit 1652, maar moest na stormschade in 1711 grotendeels worden vernieuwd. In 1959 kwam er naast de molen een dieselgemaal en in 1961 werd de molen overgenomen door de Rijnlandse Molenstichting, die de molen in 1966 en in 1971 liet restaureren. Doordat de molen in een open gebied ligt, heeft hij een grote landschappelijke waarde. In 1966 werd hij mede daarom op de lijst van Beschermde Monumenten geplaatst. Sinds 1933 wordt de molen beheerd en bemalen door leden van de familie Langeveld.
Graag vooraf aanmelden voor de vaartocht met de Waterrups naar de molen:
info@strandrupsnoordwijk.nl

20 Streekmuseum Veldzicht | Herenweg 114

Bezoek ook de gehele dag de Pompoenmarkt! Streekmuseum Veldzicht is sinds 2009 gevestigd in de boerderij 'Veldzicht', die in 1864 aan de Herenweg 114 werd gebouwd. De laatste bewoner, Jaap Hoogeveen, wilde dat de boerderij en de landerijen behouden zouden blijven als authentiek element in het landschap. De hiertoe opgerichte stichting Landgoed Veldzicht stelde het zomerhuis en de stallen beschikbaar aan Genootschap 'Oud Noordwijk', die het na restauratie inrichtte als streekmuseum. De geschiedenis van Noordwijk van prehistorie tot heden is in beeld gebracht in een expositie met als titel 'Noordwijk, een plaats met een rijk verleden'. Die geschiedenis wordt voor jong en oud aanschouwelijk gemaakt door middel van foto's, kaarten, films en voorwerpen uit vervlogen tijden. Uit archeologisch onderzoek van de laatste jaren blijkt dat de Rijn vroeger een slinger langs Noordwijk maakte. De boerderij Veldzicht ligt op de noordelijke oever van de Rijn en daarmee op de grens van het Romeinse Rijk, de Limes, die dus ook dichter bij Noordwijk liep dan altijd is gedacht. In de expositie zijn unieke archeologische vondsten te zien, zoals een pot uit 200 v. Chr. en een harnashanger van een van de Heren van Noordwijk. Speciale aandacht wordt besteed aan de kruidenteelt waar Noordwijk in het recentere verleden faam mee opbouwde. De kruidentuin naast het museum getuigt daar nog van, evenals een deel van het interieur van het streekmuseum waar de kruidenwinkel van Alkemade uit de Pickéstraat, heropgebouwd, te bewonderen is.

21 Pompoenmarkt bij Veldzicht | Herenweg 114

Met o.a. Workshop Metaal detecteren voor kinderen op diverse tijdstippen.
De Pompoenmarkt is een jaarlijks terugkerend evenement op Veldzicht waar naast de verkoop van pompoenen in alle kleuren en maten, ook verschillende andere producten uit de agrarische sector te koop worden aangeboden. Maar ook producenten uit de ambachtelijke handnijverheid en alles wat daarmee samenhangt kunt u er vinden. De Pompoenmarkt zal worden opgevrolijkt door optredens van muziekgroepen.
Voor kinderen worden er workshops metaal detecteren georganiseerd waarin ze leren speuren naar munten en andere historische vondsten. Aanmelden en informatie aangaande de tijdstippen via www.youngexplorers.nl/contact/ Ga voor meer info: info@streekmuseumveldzicht.nl

van Egmond, *architecten*

De Ananas, *Leiden*

Nomade Beach House, *Noordwijk*

Villa, *Blaricum*

Mariëngaerde, *Warmond*

Full Service Architectuur